

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Zsély András ügyvéd (3100 Salgótarján, Munkásotthon tér 1.) által képviselt Litke Község Önkormányzata (3186 Litke, Kossuth út 31.) felperesnek - a dr. Papp János ügyvéd (3100 Salgótarján, Rákóczi út 36.) által képviselt Ipolytarnóc Község Önkormányzata (3138 Ipolytarnóc, Felszabadulás út 5.) alperes ellen szerződés teljesítése iránt indult perében a Nógrád Megyei Bíróság 2008. január 22. napján kelt G.20.914/2005/38. szám alatti ítélete ellen az alperes részéről 39. sorszám alatt előterjesztett és Pf.2. sorszám alatt kiegészített fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperes által fizetendő 3.376.572 (hárommillió-háromszázhetvenhatezer-ötszázhetvenkettő) forint és 172.826 (százhetvenkétezer-nyolcszázhuszonhat) forint után járó kamat mértékét 2005. január 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal azonos mértékben állapítja meg, és az alperes tartozásának jogcímére való utalásokat mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 60.000 (hatvanezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében arra kérte kötelezni az alperest, hogy iskolatársulási költség címén fizessen meg a részére a 2003. év I., II. és III. negyedévére előlegként 3.376.572 forintot és ennek 2003. december 4-től a kifizetésig járó évi 11 %-os kamatát, továbbá a 2002. évi elszámolás alapján 172.826 forintot és ennek 2003. július 23-tól a kifizetésig járó évi 11 %-os kamatát. Igényelte továbbá a felperes azt is, hogy a bíróság kötelezze az alperest a korábban jogerősen részítélettel megítélt és az alperes által már kifizetett 781.000 forint után 2003. július 23-tól 2004. június 23-ig járó, valamint az ugyancsak kifizetett 1.641.000 forint után 2003. december 4-től 2004. szeptember 6-ig járó évi 11 %-os kamat megfizetésére. Bejelentette perköltségigényét is.

A felperes előadta, hogy az alperessel és egy harmadik önkormányzattal 1998. szeptember 18-án Társulási Megállapodást kötött a Litkei Körzeti Általános Iskola közös fenntartása tárgyában. E szerződés 12/d.) pontja teljesítését kéri a perben, mert az alperes a költségek tekintetében vállalt fizetési kötelezettségének a 2002. és a 2003. években részben nem tett eleget.

A felperes utalt arra, hogy a körzeti iskola működése 2002. évre 5.912.000 forint hiánnyal lett megtervezve, az alperesnek a tervezett hiányból rá eső rész megfizetésével reálisan számolnia kellett. Az eredeti költségvetéshez képest követelése az alperessel szemben azért emelkedett, mert a tanulói létszám csökkenéséből eredően az állami támogatás is csökkent, továbbá a 2002. évi 50 %-os béremelés az állam részéről 2003-ban teljes ellentételezésre nem került, illetve a normatív támogatások sem emelkedtek az oktatás terén is jelentkező kiadásoknak (pl. az energiahordozók áremelkedésének) megfelelően. A 2003. február 21-i keltű levelükben felhívták az alperesi önkormányzat figyelmét a 2003. évi költségvetési tervvel kapcsolatban, de arra az alperes észrevételt nem tett. E költségvetésből ugyanakkor kiderül, hogy az alperes saját tagiskolája is 2.878.000 forint hiánnyal lett tervezve, ezért az „önhibájukon kívül hátrányos helyzetű” minősítést kapott önkormányzatok számára kiírt (ÖNHIKI -) támogatást az alperes is igényelhetette volna.

A 2003. évre egyebekben az I., II. és III. negyedévi előleget érvényesíti, ez a költségvetés számaiból kiolvasható, ezért nem kifogásolható a kizárólag az elszámolással kapcsolatban kötelező egyeztetés mellőzése.

Az alperes a kereset elutasítását kérte vitatva annak jogalapját és összecszerűségét. Hivatkozott arra, hogy az eredeti költségvetés elfogadása előtt az érintett települések polgármesterei egyeztettek, jóváhagyták a tervezetet. A felperes a költségvetésében kimutatott ún. átvett pénzeszközöket meghaladó hiány kezelésére ÖNHIKI-pályázatot nyújtott be a Belügyminisztériumhoz. Miután kiderült, hogy az állam nem finanszírozza meg teljes mértékben a kimutatott hiányt, a különbözetet a felperesi önkormányzat feléje számlázta le. A felperes ugyanakkor semmilyen egyeztetést nem folytatott le a tekintetben, hogy a sikertelen pályázat folytán nem fedezett hiányt hogyan fogják finanszírozni az önkormányzatok, holott ekkor még lehetőség lett volna a költségek csökkentésére. A felperes megszegte a Társulási Megállapodás 12/a.) pontját, a körülményekben beállt lényeges

változásokról nem tájékoztatta őt, így a kért összeget a pótköltségvetésébe sem tervezhette be.

Az alperes egyebekben az ÖNHIKI-pályázaton a felperes által elnyert támogatást figyelembe véve tartotta jogosnak az őt terhelő hiány megállapítását. Összegezve azonban az volt az álláspontja, hogy a többletköltségek keletkezése a felperes szerződésszegő magatartásának, egyoldalú döntésének a következménye, ezért azt neki kell viselnie.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2003. I-III. negyedévre előlegként iskolatársulási költség címén 3.376.572 forintot és ennek 2003. december 4-től a kifizetésig járó évi 11 %-os késedelmi kamatát; továbbá 2002. évre vonatkozó éves elszámolásként 172.826 forintot és ennek 2003. július 23-tól a kifizetésig járó évi 11 %-os késedelmi kamatát. Kötelezte továbbá az alperest, hogy a Nógrád Megyei Bíróság G.20.135/2004/10. számú részítélete alapján már kifizetett 781.000 forint után 2003. július 26-tól 2004. július 23. napjáig járó évi 11 %-os késedelmi kamatát, továbbá ugyancsak a részítéletben megállapított és az alperes által kiegyenlített 1.641.000 forint után 2003. december 4-től 2004. szeptember 6. napjáig járó évi 11 %-os késedelmi kamatát fizesse meg. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek összesen 349.500 forint perköltséget.

Jogi indokolásában rögzítette, hogy a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.233/2005/4. számú végzésével az előzményi eljárásban hozott ítéletet hatályon kívül helyezte azzal, hogy az elsőfokú bíróság az ügy eldöntéséhez szükséges bizonyítási eljárást nem folytatta le. Erre tekintettel a megismételt eljárásban a Pp. 121. § (1) bekezdés e) pontja szerint felhívta a felperest, mindkét peres fél vonatkozásában megjelölte a bizonyítandó körülményeket, majd a perbe igazságügyi könyvszakértőt vont be. Az elsőfokú bíróság a kirendelt szakértő szakvéleményét mint aggálytalant elfogadta, és ez alapján tényként állapította meg, hogy az alperes a Társulási Megállapodásban foglaltak ellenére szerződési kötelezettségének nem tett eleget: a felperes leszállított keresete megalapozott. Utalt arra, hogy az alperes további szakértői bizonyítást indítványozott, kérdésre azonban előadta, hogy tematikusan, szakértő által figyelembe veendő iratanyag nem került részéről összeállításra, bár vannak olyan anyagok, amelyeket a bírósági eljárás során nem csatolt be és nem is hivatkozott rá. Szükségesnek tartotta ugyanakkor az alperes, hogy a szakértő ezeket a hivatkozott iratokat is megnézzék és figyelembe vegye szakvéleménye kialakításánál. Ezzel szemben a szakértő úgy nyilatkozott, hogy az összes irat, amely szükséges volt a részére, a Litkei Önkormányzatnál rendelkezésére állt, illetve becsatolásra kerültek a peres iratokhoz. Az iratanyag elégséges információt tartalmazott a megalapozott szakvélemény adásához. Ha felmerült volna annak a szükségessége, hogy további adatra vagy iratra van szüksége, azt kérte volna az alperestől, illetve a feleket személyes egyeztetésre hívta volna meg. Az elsőfokú bíróság a szakértő ezen nyilatkozatára figyelemmel a további bizonyítási indítványt elutasította figyelemmel a Pp. 3. § (4) bekezdésére és arra, hogy az alperesnek megfelelő idő állt a rendelkezésére - így a szakértőhöz általa felteendő kérdéseket írásban már korábban előterjesztette a bírósághoz és azokhoz sem csatolta a

tárgyaláson felhívott iratokat -, az átvizsgálni kért papírokat az utolsó tárgyalásra sem hozta magával, kivéve az egyetlen pótélőirányzat tárgyú iratot.

Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel kérve elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását. Másodlagosan az ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását indítványozta.

Fellebbezésében a szakvéleményt vitatta. Előadta, hogy a maga részéről azt várta a kirendelt könyvszakértőtől, hogy összecszerűen és tételesen kimutatja a tervadatok módosítását, illetve feltárja annak okait. Ezzel szemben a szakértői anyag sehol nem tartalmazza, hogy mennyiben kellett eltérni a tervadatoktól, illetve melyek voltak annak konkrét okai. Leírja ugyan, hogy a felperes csak a jogszabályi kötelezettségek miatt módosította egyoldalúan a költségvetést, arról azonban nem ír, hogy milyen arányt képvisel ebben a kötelező bérfejlesztés, a 13. havi bér áthúzó hatása, vagy a kötelező érintésvédelmi felújítás. Arra sem tért ki a szakértő, hogy konkrétan mely jogszabályokról van szó, amelyek a költségvetés egyoldalú növelését eredményezték. A szakértő a tárgyalásra idézésre került, azonban semmilyen dokumentumot nem hozott magával, csupán akként nyilatkozott, hogy szakvéleményét fenntartja.

Hangsúlyozta, hogy a szakértő is megállapította, a felperes a társulási szerződést sorozatosan megsértette. Nem vette azonban figyelembe azt a körülményt, hogy a felperes 2002-ben külön támogatást kapott a sokszor hivatkozott jogszabályváltozások miatt bekövetkezett 50 %-os béremelés kompenzálására. A Magyar Államkincstár Észak-magyarországi Regionális Igazgatóságától kapott, mellékelte kimutatásból kitűnik az is, hogy a felperes mindkét évben kapott a béremelések kapcsán pótlólagos forrást. Erről sem ő, sem a kirendelt szakértő nem tudott, ez az adat nem lett figyelembe véve a szakvélemény kialakításakor. Megfelelő információ hiányában korrekt döntés pedig nem volt hozható. Az alperes hangsúlyozta, hogy a most hivatkozott levelet a fellebbezés elkészültekor kapta kézhez.

Az alperesi álláspont szerint a szakértői vélemény elnagyolt és felületes, sem az egy mondatos kiegészítésben, sem a tárgyaláson a szakértő nem tudott kielégítő választ adni a kérdéseire. Az elsőfokú bíróság a további bizonyítási indítványokat elutasította, így nem tudott maradéktalanul eleget tenni az ítélet tábla által meghatározott kíváncságnak, miszerint bizonyítania kell azt, hogy a felperes magatartásával megkárosította az alperesi önkormányzatot. Felperes ugyanakkor meg sem kísérelte annak bizonyítását, hogy az elfogadott költségvetéshez képest a tervadatok hogyan módosultak és mik voltak ezeknek az okai. Éppen ezért az alperes is a Ptk. 277. §-ának (1), (4) és (5) bekezdésére hivatkozott védekezésében.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Álláspontja szerint az alperes fellebbezésében nem hivatkozott tételesen olyan számszaki összefüggésre, amelynek alapján lehetőség nyílna a szakvélemény valamely részletének felülvizsgálatára. Jórészt ezen tételes hivatkozás hiánya volt

az indoka annak, hogy a megyei bíróság előtti eljárásban nem kerülhetett sor a szakvélemény kiegészítésére. Az alperes a követelés jogalapja tekintetében nem különíti el, hogy részben éves követelésről, részben pedig előlegszámlázásról van szó. Ha történt volna egyoldalú szerződésszegés a felperes részéről, az is csak a követelés bizonyos részösszegében lenne figyelembe veendő. A tényállás feltárása során azonban felperesi szerződésszegés nem volt megállapítható.

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem érintett rendelkezése nem volt, ezért az ítéletábra azt teljes terjedelmében bírálta felül.

Az alperes fellebbezése túlnyomórészt alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az arra alapított döntése is helytálló, az ítéletábra annak indokait az alábbi kiegészítésekkel osztotta.

A peres felek az 1997. évi CXXXV. törvény alapján egymással Társulási Megállapodást kötöttek, a felperes ennek teljesítése iránt indított pert. A felperes keresetében - jogi értelemben - az alperes szerződésszegésére, közelebbről a Ptk. 298. § a) pontja szerinti kötelezetti késedelemre hivatkozott, teljesítés iránti igényét pedig a Ptk. 300. § (1) bekezdésére és a 301. § (1) bekezdésére alapította.

Az alperes fellebbezésében a kereset bizonyítatlansága okán kérte annak elutasítását mind a 2002. évre, mind a 2003. évre vonatkozó költségek tekintetében.

A 2002. évre irányadó társulási költséggel kapcsolatban a Fővárosi Ítéletábra megállapította, hogy a felperesi követelés jogalapja és összecszerűsége is bizonyított. E körben az alperes megalapozatlanul hivatkozik arra, hogy a felperes nem jelölte meg az okokat, amelyek miatt a kölcsönösen elfogadott költségvetéshez képest eltérő elszámolási adatok merültek fel. A felperes előadta, hogy a tanulói létszámcsökkenésre figyelemmel az állami támogatás összege csökkent, a normatív támogatások sem emelkedtek az energiahordozók áremelkedésének megfelelően, illetve voltak nehézségek a pedagógusi bérkifizetésekkel kapcsolatban is. E körülményeket az alperes a megismételt eljárásban nem tett vitássá, hanem a felperesi szerződésszegésre és arra hivatkozott, hogy a felperes az ÖNHIK-támogatást nem megfelelően számolta el.

A szerződésszegés megítélése jogi és nem szakértői kérdés, e tekintetben tehát a kirendelt igazságügyi szakértő megnyilatkoztatása az elsőfokú bíróság részéről szükségtelen volt. Mindemellett az ítéletábra egyetért azzal a szakvéleménybe foglalt megállapítással, hogy a 2002. évi tervadatok egyoldalú módosításáról nem beszélhetünk, a felperes nem saját elhatározásából változtatott a tervszámokon, azok a jogszabályi környezet (pl. támogatási rendszer változása) és az objektív körülmények (tanulói létszámcsökkenés) változása miatt módosultak. A felperest ugyanakkor a változásokkal kapcsolatban a Ptk. 277. § (4) és (5) bekezdéseire is figyelemmel együttműködési és tájékoztatási kötelezettség terhelte, kifogásolható eljárásával ezt szegte meg. A teljesítésnél előírt együttműködési és tájékoztatási kötelezettség megszegésére azonban nem elég hivatkozni a saját szerződésszegés

(késelem) jogkövetkezményei alóli mentesüléshez; a fenti kötelezettségek megszegése ugyanis kártérítési jogkövetkezménnyel jár: a kárfelelősség jogszabályi feltételeinek fennállását - a szerződésszegést mint jogellenes magatartást és az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett, meghatározott összegű kárt - az arra hivatkozó félnek kell bizonyítania (Ptk. 318. § (1) bekezdés, 339. § (1) bekezdés és Pp. 164. § (1) bekezdés). Az alperes a felperesi eljárás miatt őt kért kárra nézve még előadást sem tett, így bizonyítási eljárást nem volt mire lefolytatni.

Az alperes megalapozatlanul vitatta fizetési kötelezettségét a 2002. évi elszámolással kapcsolatban a kirendelt igazságügyi szakértő által meghatározott összegben, sőt ezt az összezszerűséget ő maga bizonyította a perben.

Az előzményi eljárásban az alperes csatolta a 2003. október 2-én kelt, **B. K.-nak** a Litkei Körzeti Általános Iskola gazdaságossági vizsgálatáról készített összefoglalóját, melynek 2-3. oldalán található az iskolatársulás 2002. évi elszámolására vonatkozó álláspont kifejtése. Itt az ÖNHIKI-támogatás arányos elszámolása után - **B. K.** adatait alapul véve - az alperest terhelő tartozásként 171.618 forint jön ki, ami a kereseti követeléssel majdnem egyező. Az ÖNHIKI-támogatásnak az alperesi szakértő részéről történt arányos elszámolására figyelemmel továbbá az alperes nem hivatkozhat alappal arra sem, hogy az ÖNHIKI-támogatás levezetése hiányzik.

Az alperes a perben a továbbiakban azzal védekezett, hogy a felperes részéről felszámított 3 %-os különdíj, továbbá az iskolán végzett ablakcsere költsége őt nem terhelheti. A különdíjat azonban a Társulási Megállapodás 12/c. pontjának harmadik bekezdése írja elő, s mint szerződéses kikötés, az alperesre kötelező. Az előbb már hivatkozott **B. K.-**féle összefoglaló pedig rögzíti: nem talált olyan kiadást, amely pazarló gazdálkodásra utalna; vagyis az ablakcsere indokoltsága sem vitatható.

Mindezek folytán a 2002. évi elszámolás alapján előterjesztett módosított felperesi követelés megalapozott.

A 2003. évi költségek tekintetében a felperes hangsúlyozta: a költségvetés alapján az I., II. és III. negyedévre járó előleget kéri a perben. A Fővárosi Ítéltábla ezzel szemben a 2003. évi elszámolás eredményeként látta a felperesi követelést teljesíthetőnek, ezért a 2003. évre vonatkozó teljes tartozásként ítélte meg a követelt összeget. Az alperes költségelőleg fizetésére az elszámolás rég bekövetkezett esedékessége, illetve tényleges megtörténte, továbbá a felek közti társulási szerződés megszűnése miatt már nem lenne kötelezhető.

Egyebekben a felperes maga is figyelembe vette az általa a 2003. évre készített elszámolást, hiszen a megismételt eljárásban 4. sorszám alatt előterjesztett keresetpontosításában „előlegként” megjelölt 3.535.852 forintos követelését a 4/F/3. szám alatti 2003. évi elszámolás adataiból vezette le akként, hogy az ott meghatározott, alperest terhelő 5.176.852 forintból vonta le az alperesi önkormányzat által a jogerős részítélet alapján már teljesített 1.641.000 forintot. Az általa itt megjelölt összeget utóbb a 28. sorszám alatt előterjesztett igazságügyi szakértői véleményre figyelemmel leszállította, ez azonban azon nyilatkozatát,

miszerint a keresetében érvényesített követelése kifizetésével a 2003. évre vonatkozó igényét kielégítettnek tekinti, nem érinti.

A leszállított kereset szerinti összeget az alperes e körben is megalapozatlanul vitatta: ez ugyanis teljes egészében az alperesi önkormányzat által is elfogadott 2003. évi költségvetésen alapul, a követelt összeg pedig kisebb, mint a tervszámok szerint számítható összeg. A per adataiból az tűnik ki, hogy az alperes az elfogadott költségvetést helytelenül értelmezte, nem vette figyelembe a felperesi körzeti általános iskolára betervezett hiányt; tévedése azonban a jelen perbeli követelés szempontjából közömbös.

Az alperes a perben a bíróság által kirendelt igazságügyi könyvszakértő szakvéleményét általánosságban kifogásolta, de nem jelölte meg, hogy abból konkrétan milyen adatot milyen okból vitat, illetve hol, milyen összeg tekintetében tévedett a szakértő. Utalt az alperes arra is, hogy költséghatékonyabb gazdálkodást kellett volna folytatnia a felperesnek, de nem jelölte meg, hogy konkrétan mely területen, milyen módon lehetett volna költségeket megspórolni.

Az alperes megfelelő apparátussal rendelkező önkormányzat, melytől elvárható lett volna a perben a szakvélemény konkrétabb észrevételezése, az általa fontosnak tartott és az utolsó tárgyaláson hivatkozott, de konkrétan meg nem jelölt iratok becsatolása. Ezek hiányában a további bizonyítás nem indokolt, a Pp. 252. § (3) bekezdésének alkalmazása is szükségtelen.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a 2003. évre nézve megtörtént teljes körű elszámolás címén látta teljesíthetőnek e körben a keresetet.

A fellebbezés az elsőfokú bíróság ítéletének egészét érintette, ezért az ítéltábla a törvényes kamatot az irányadó jogszabályok szerint az alperesre előnyösebben határozta meg: 2005. január 1-től a 2004. évi CXXXV. törvény 134. §-a folytán a rendelkező részben meghatározott - ún. ugráló - kamat az irányadó.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság rendelkező részéből az „előlegként” és az „elszámolásként” megjelöléseket - mint oda nem tartozókat - mellőzte.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a jelen perben megítélt tőkeösszegek után járó kamat mértéke tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, egyebekben azt helybenhagyta (Pp. 253. § (2) bekezdés).

A másodfokú perköltség viselésére az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles, ennek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alapján határozta meg a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenységre figyelemmel.

A fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2008. szeptember 9.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Dr. Szabó Klára s.k.
előadó bíró

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: